

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UKA 2018/149
06.11.18.
Peter Olsen

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges, senest til EM2019, at fremlægge en evaluering af gældende erhvervsfremmeordninger. Evalueringen skal afdække i hvor høj grad de nuværende ordninger fremmer fremvæksten af nye virksomheder og brancher. Evalueringen skal endvidere afdække nuværende rammevilkår for erhvervslivet og komme med forslag til mulige justeringer og optimeringer af de gældende ordninger samt rammevilkårene generelt med baggrund i de hidtidige erfaringer. Naalakkersuisut opfordres til, at inddrage erhvervslivet tæt under udarbejdelsen af evalueringen.

(Medlem af Inatsisartuni Múte Bourup Egede, Inuit Ataqatigiit)

Først og fremmest, mange tak for det rigtig gode og vigtige forslag stillet af Múte Bourup Egede.

En af forskellene på os grønlandere og danske er, at vi er efterfølgere af stor fangere, hvor danskerne er efterfølgere af store handlende. Hvor danskerne gennem flere generationer har været handlende, hvor vi først i 1960-70'erne gradvist gik bort fra fangerlivets planøkonomi.

Kort fortalt har danskerne et klart fortrin når det kommer til vore dages handel- og erhverv. Dette at de gennem deres flere generationer gamle hverv. Alt dette mens vi grønlandske kun har 30-40 års erfaring med handel- og erhverv. Danskerne kan gennem deres erfaring spotte med hvad, hvor og hvornår en given forretnings lejlighed byder sig.

Derfor er det ingen overraskelse at danskerne –ud i planlægning og drift- uanset hvilken erhverv har domineret og har et klart fortrin. Som eksempel er det fakta indenfor fiskeri. de administrative service erhverv, butiksdrift samt udskæknings samt hotel og restaurations branchen. Endvidere også indenfor mineral- og minedrift selskaber. Ja, vi kunne blive ved med eksempler, hvor danskerne til fulde har udnyttet deres fortrin ud i planlægnings- og drifts kompetencer.

Heldigvis har vi i de seneste år set, at vore grønlandske frænder gennem deres erfaringer tager større og større del af de udfordringer indenfor udvikling af erhvervs sektorerne. Det være sig indenfor fiskeri, lidt af råstof sektoren, rådgivnings- og service erhvervene. Ikke mindst er det værd at nævne, at man indenfor mode og

design af tøj er vi grønlandere godt på vej. Som eksempler kan vi nævne Nuuk Couture, Isaksen Design, Qiviut og Inuit Quality Clothes og Greenland.

Derudover kan også nævne at der sker udvikling indenfor mikrobryggere, smykke designere og hudpleje middel mærkene Ulu og Inua Care.

Én ting er dog helt sikkert, Grønland er rig på ressourcer, som vi kan udnyttte til at udvikle erhverv. Vi skal blot lære at (opfange og) føre ideerne ud i livet.

Følgende to eksempler kan nævnes:

Første eksempel:

Som eksemple kan vi blot nævne grønlands eget professor i geologi Minik Rosing. Minik Rosing har udforsket sand strukturen ved Kangerlussuaqs indlandsis.

Der har han konstateret, at netop sand strukturen er rig på mineraler, som er velegnede til at gøde jord og afgrøder; eksempelvis skulle neddrykning af det givne sand, kunne gøre en gold jord til at være gødningsmoden.

Som andet eksempel kan nævnes;

Udfor Arsuk ved Ikka, er der konstateret udvidnings modne forekomster af mikroskopiske plankton. Disse mikroskopiske mineraler skulle være velegnede til at fremstille laktosefri mælk.

Disse søjler skulle være af sådan en kalkart, der er rig på mikroskopiske særlige enzymer

Disse søjler har tilpasset sig det kolde grønlandske hav. Den særlige enzym art som søjlerne har udviklet, skulle være velegnet til brug for en særlig næringstof tilpasset og tilgodeser allergikere, der for eksempel har behov for en laktose fri mælk.

Den viden forskere som Minik Rosing, Aviaja Lyberth Hauptmann og Peter Stougaard har tilegnet sig, er særdeles vigtig for Grønland; da deres forskning kan være økonomisk givtig for samfundet.

Vi bør også se bort fra at kultur (og teater) udøvere som rene udgifter. Disse kan i høj grad også tjene penge til samfundet. Lad dem opføre og filmatisere for eksempel Kaassasuk og Qooqa, og siden sælge det til udlandet. Det vil give en god økonomisk potentiale og give afkast i form af arbejdspladser.

Det er på tide, at os der har politiske embeder, gør vores til at fremsætte gode og brugbare iværksætter værktøjer til folket.

Der er dags dato flere iværksætter rådgivnings-, fond- og finansierings muligheder. Eksempelvis kan nævnes Greenland Holding, Greenland Business, Greenland Venture, og ikke mindst det vi kan kalde for en mikrolåns-mulighed, som vi søsatte i år.

Disse er dagens muligheder for støtte og rådgivning for folk med iværksætter tanker.

Vi er på linje med Múte Bourup Egedes påstand om, at det er på tide at revurdere, om det er optimale og tilstrækkelige muligheder for dagens iværksættere.

Vores støtte til Múte Bourup Egede forstærkes af, at vi finder det på sin plads, at rådgivnings- og støtte funktions revurderingen skal foregå med aktuelle iværksættere, samt de rette interesse organisationer -skal være med som sparringspartnere.

Er vore givne fond- og finansierings muligheder tilstrækkelige og opdatere for vore dages udfordringer? Er de for strikse? Skal de være mere imødekommende og fleksible. Skal vi turde give os i kast med risikovillig kapital?

Eller bør vi simpelthen ophæve de eksisterende fonde og finansierings muligheder vi tilbyder og efterfølgende lade kommunerne selv administrere og uddelele midlerne?

Var det i øvrigt ikke også de tanker og hensigter, der lå til grund, da storkommunerne blev oprettet? Store nok til at tage større ansvar.

For enhver opgave er der altid gode og mindre gode fordele.

Derfor støtter vi Múte B. Egedes forslag om, at iværksætter miljøet, og støtte dertil, tages til revurdering.

Det er ønskeligt med vurdering af fordele og ulemper om dagens givne fonds- og finansierings muligheder følger dagens mønt. Hvordan kan vi ændre på de eksisterende støttemuligheder? Skal vi uddelegere kommunerne et større ansvar?

Hvis vi skal det, så er det passende med hvad der eventuelt måtte følge af fordele og ulemper. Lad os høre hvad der måtte være i gærde.

Med denne udtalelse støtter vi Múte Bourup Egedes forslag, og at denne henstilles til videre bearbejdning af det rette udvalg.

Qujanaq / tak